

Laidiens: 07.07.2016., Nr. 129

Oficiālās publikācijas Nr.: 2016/129.7

Ministru kabineta noteikumi Nr. 430

Rīgā 2016. gada 5. jūlijā (prot. Nr. 33 19. §)

Īpašās vides prasības celulozes, papīra vai kartona ražošanai

*Izdoti saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu"
24.² panta otro daļu*

1. Noteikumi nosaka īpašās vides aizsardzības prasības šādām likuma "Par piesārņojumu" 1. pielikumā minētajām piesārņojošām darbībām (iekārtām):
 - 1.1. iekārtas celulozes ražošanai no koksnes vai citām šķiedrvielām;
 - 1.2. iekārtas papīra vai kartona ražošanai, kuru ražošanas jauda pārsniedz 20 tonnas produkcijas dienā.
2. Prasības šo noteikumu 1. punktā minētajām darbībām (iekārtām) norādītas šo noteikumu pielikumā. Pielikumā noteikto labāko pieejamo tehnisko paņēmieni vietā piesārņojošās darbības veicējs var izmantot citus labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, kas nodrošina vismaz līdzvērtīgu vides aizsardzības līmeni.
3. Prasības, kas norādītas šo noteikumu pielikumā, operatoram jāņem vērā, lai saņemtu A kategorijas piesārņojošās darbības atļauju saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas nosaka kārtību, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošās darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai.
4. Prasības, kas norādītas šo noteikumu pielikumā, attiecīgā Valsts vides dienesta reģionālā vides pārvalde (turpmāk – pārvalde) ņem vērā, izsniedzot A kategorijas piesārņojošās darbības atļauju saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas nosaka kārtību, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošās darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai.
5. Šo noteikumu pielikuma 8.1. apakšpunktā minēto vides pārvaldības sistēmu ieviešanai ir ieteikuma raksturs.
6. Šo noteikumu pielikuma 8.4.1. punktā minētais 1. paņēmienis ir obligāts operatoram, ja tā iekārtu kopējais elektroenerģijas patēriņš pārsniedz 500 MWh gadā.
7. Darbībām (iekārtām), kurām līdz šo noteikumu spēkā stāšanās brīdim ir jau izsniegtas A kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas, izsniegto atļauju nosacījumus attiecīgā pārvalde pārskata un iekārtas darbības atbilstību šo noteikumu pielikumā norādītajām prasībām iekārtas operators nodrošina līdz 2018. gada 30. septembrim.

Ministru prezidents
Māris Kučinskis

Pielikums
Ministru kabineta
2016. gada 5. jūlija
noteikumiem Nr. 430

**Secinājumi par labākajiem pieejamiem tehniskajiem paņēmieniem (LPTP) celulozes, papīra un kartona
ražošanai**

1. DARBĪBAS JOMA

Secinājumi par labākajiem pieejamiem tehniskajiem paņēmieniem (turpmāk – LPTP) aptver šādus procesus un darbības:

- 1) celulozes ķīmiskā ieguve:
 - a) celulozes ieguve ar sulfātmetodi,
 - b) celulozes ieguve ar sulfītmétodi;
- 2) celulozes ieguve ar mehānisko un ķīmiski mehānisko paņēmienienu;
- 3) papīra sagatavošana pārstrādei ar atkrāsošanu vai bez tās;
- 4) papīra izgatavošana un saistītie procesi;
- 5) visi reģenerācijas katli un kaļķu cepļi, ko izmanto celulozes un papīra fabrikās.

Šie LPTP secinājumi neattiecas uz:

- 1) celulozes ražošanu no nekoksnes šķiedrainām izejvielām (piemēram, celulozi no viengadīgiem augiem);
- 2) stacionāriem iekšdedzes dzinējiem;
- 3) sadedzināšanas iekārtām tvaika un elektroenerģijas ražošanai (izņemot reģenerācijas katlus);
- 4) papīrmašīnu un pārklāšanas (krītošanas) mašīnu žāvētājiem ar iekšējiem degļiem.

1. tabula

Citi vadlīniju dokumenti, kuri attiecas uz šajos LPTP secinājumos minētajām darbībām

Nr. p. k.	Atsauces dokuments	Darbība
1.	Rūpnieciskās dzesēšanas sistēmas (ICS)	Rūpnieciskās dzesēšanas sistēmas, piemēram, dzesēšanas torņi, plāksņveida siltummaiņi
2.	Ekonomika un mijiedarbība ar vides faktoriem (ECM)	Tehnisko paņēmienienu ekonomiskā ietekme un mijiedarbība ar vides faktoriem
3.	Emisijas no uzglabāšanas vietām (EFS)	Emisijas no tvertnēm, cauruļvadiem un ķīmisko vielu noliktavām
4.	Energoefektivitāte (ENE)	Vispārīga energoefektivitāte
5.	Lielās sadedzināšanas iekārtas (LCP)	Iekārtas tvaika un elektroenerģijas ražošanai sadedzināšanas

		iekārtās celulozes un papīra fabrikās
6.	Vispārīgie monitoringa principi (MON)	Emisiju monitorings
7.	Atkritumu sadedzināšana (WI)	Atkritumu sadedzināšana un līdzsadedzināšana objektā
8.	Atkritumu apstrādes uzņēmumi (WT)	Atkritumu sagatavošana to izmantošanai par kurināmo

2. AR LPTP SAISTĪTIE EMISIJU LĪMEŅI

Ja ar LPTP saistītie emisiju līmeņi (LPTP-SEL) ir norādīti dažādās mērvienībās par to pašu vidējo periodu (piemēram, kā koncentrācijas un specifiskās slodzes vērtības, t. i., uz tonnu neto produkcijas), šīs dažādās LPTP-SEL mērvienības ir uzskatāmas par līdzvērtīgām alternatīvām.

Attiecībā uz integrētām celulozes un papīra fabrikām (arī tādām, kur ražo vairākus produktus) atsevišķiem procesiem (celulozes ieguve, papīra izgatavošana) un/vai produktiem noteiktie LPTP-SEL ir kombinējami saskaņā ar "jaukšanas likumu", proti, tiek saskaitītas atsevišķu sektoru/produkcijas radīto emisiju daļas.

3. EMISIJAS ŪDENĪ – VIDĒJIE PERIODI

Ja nav norādīts citādi, ar LPTP-SEL saistītos vidējos periodus attiecībā uz emisijām ūdenī definē šādi:

- 1) dienas vidējais rādītājs – vidējais rādītājs no plūsmas proporcionāli 24 stundu laikā ņemta apvienotā parauga⁽¹⁾ vai – ar nosacījumu, ka ir pierādīta pietiekama plūsmas stabilitāte, – no laikam proporcionāli ņemta parauga⁽¹⁾;
- 2) gada vidējais rādītājs – vidējais svērtais rādītājs no visiem gada laikā noskaidrotajiem vidējiem rādītājiem, kas aprēķināts atbilstoši dienas produkcijai un izteikts kā emitēto vielu masa uz vienu saražoto produktu/materiālu masas vienību.

⁽¹⁾ Īpašos gadījumos var būt vajadzība izmantot citu paraugu ņemšanas procedūru (piemēram, ņemt punkta paraugus).

4. STANDARTA APSTĀKĻI EMISIJĀM GAISĀ

LPTP-SEL emisijām gaisā attiecas uz šādiem standarta apstākļiem: sausa gāze, temperatūra 273,15 K, spiediens 101,3 kPa. Ja LPTP-SEL ir minēti kā koncentrācijas vērtības, norāda bāzes O₂ saturu (tilpuma %).

Pārreķināšana atbilstoši skābekļa bāzes koncentrācijai

Emisiju koncentrācijas pārreķināšanai atbilstoši skābekļa bāzes līmenim izmanto šādu formulu:

$$E_R = \frac{21 - O_R}{21 - O_M} \times E_M, \text{ kur}$$

E_R (mg/Nm³) – emisiju koncentrācija, kas pārreķināta attiecībā uz skābekļa bāzes līmeni O_R ;

O_R (tilp. %) – skābekļa bāzes līmenis;

E_M (mg/Nm³) – emisiju koncentrācija, kas saistīta ar izmērīto skābekļa līmeni O_M ;

O_M (vol %) – izmērītais skābekļa līmenis.

5. EMISIJAS GAISĀ – VIDĒJIE PERIODI

Ja nav norādīts citādi, ar LPTP-SEL saistītos vidējos periodus attiecībā uz emisijām gaisā definē šādi:

- 1) dienas vidējais rādītājs – vidējais rādītājs 24 stundu periodā, pamatojoties uz derīgiem stundas vidējiem rādītājiem, kas iegūti nepārtrauktos mērījumos;

2) vidējais rādītājs paraugu ņemšanas periodā – vidējā vērtība no trim secīgiem mērījumiem, kuri katrs ildzis vismaz 30 minūtes;

3) gada vidējais rādītājs – attiecībā uz nepārtrauktiem mērījumiem – visu derīgo vidējo stundas rādītāju vidējā vērtība, attiecībā uz periodiskiem mērījumiem – visu to vidējo rādītāju paraugu ņemšanas periodā vidējā vērtība, kas iegūti viena gada laikā.

6. DEFINĪCIJAS

2. tabula

Definīcijas

Nr. p. k.	Izmantotais termins	Definīcija
1.	Jauna ražotne	Ražotne, kuras ekspluatācijai objektā, kurā atrodas iekārta, pirmā atļauja izsniegta pēc šo LPTP secinājumu publicēšanas, vai ražotne, kura, saglabājot iekārtas esošos pamatus, pēc šo LPTP secinājumu publicēšanas tiek pilnībā nomainīta
2.	Esoša ražotne	Ražotne, kas nav jauna ražotne
3.	Ievērojama modernizēšana	Ievērojamas izmaiņas ražotnes/piesārņojuma mazināšanas sistēmas konstrukcijā vai tehnoloģijā, kuru gaitā tiek ievērojami mainīti vai nomainīti tehnoloģiskie mezgli un saistītās iekārtas
4.	Jauna putekļu savākšanas sistēma	Putekļu savākšanas sistēma, kas iekārtā pirmo reizi nodota ekspluatācijā pēc šo LPTP secinājumu publicēšanas
5.	Esoša putekļu savākšanas sistēma	Putekļu savākšanas sistēma, kas nav jauna putekļu savākšanas sistēma
6.	Nekondensējamas smakojošas gāzes (NSG)	Nekondensējamas smakojošas gāzes, proti, gāzes ar nepatīkamu smaku, kuras rodas celulozes ražošanā ar sulfātmetodi
7.	Koncentrētas nekondensējamas smakojošas gāzes (KNSG)	Koncentrētas nekondensējamas smakojošas gāzes (jeb "stiprās smakojošas gāzes"): KRS (kopējos reducētos sēra savienojumus) saturošas gāzes, kas rodas vārīšanas, iztvaikošanas un kondensātu atdalīšanas procesos
8.	Stiprās smakojošas gāzes	Koncentrētas nekondensējamas smakojošas gāzes (KNSG)
9.	Vājās smakojošas gāzes	Atšķaidītas nekondensējamas smakojošas gāzes: KRS saturošas gāzes, kas nav stiprās smakojošas gāzes (piemēram, gāzes no tvertnēm, skalošanas filtriem, šķeldu tvertnēm, kaļķu sārņu filtriem, žāvētājiem)
10.	Vājo gāzu atliekas	Vājās gāzes, kas izdalās no citiem avotiem, nevis no reģenerācijas katla, kaļķu cepļa vai KRS dedzināšanas ietaisē
11.	Nepārtraukti mērījumi	Mērījumi ar automātisku mērīšanas sistēmu (AMS), kas pastāvīgi uzstādīta objektā
12.	Periodiski mērījumi	Mērāmā lieluma (konkrēts mērāmais daudzums) noteikšana norādītos laika intervālos ar manuāliem vai automātiskiem paņēmieniem
13.	Difūzās emisijas	Emisijas, kas rodas gaistošu vielu vai putekļu tiešā (nevirzītā) saskarē ar apkārtējo vidi normālos ekspluatācijas apstākļos
14.	Integrēta ražošana	Vienā objektā ražo gan celulozi, gan papīru/kartonu. Parasti celuloze netiek žāvēta pirms papīra/kartona ražošanas
15.	Neintegrēta ražošana	1) tirgum (pārdošanai) paredzētas celulozes ražošana fabrikās, kur netiek ekspluatētas papīrmašīnas; 2) papīra/kartona ražošana, izmantojot tikai citās ražotnēs saražotu celulozi (tirgum paredzētu celulozi)
16.	Neto produkcija	1) papīra fabrikās – neiekasota pārdodamā produkcija pēc pēdējās operācijas ar garengriežamajām–pārtinamajām mašīnām, t. i., pirms pārveidošanas; 2) papīrmašīnā neintegrētas pārklāšanas (krītošanas) iekārtās – pārklātā papīra produkcija; 3) salvešpapīra fabrikās – pārdodamā produkcija pēc procesa pabeigšanas salvešpapīra mašīnā, bet pirms jebkādiem pārtīšanas procesiem un neieskaitot serdenus;

		4) tirgum paredzētas celulozes fabrikās – ķīpotā produkcija (GSt); 5) integrētās fabrikās – neto celulozes produkcija nozīmē ķīpoto produkciju (GSt) plus celulozi, kas pārsūtīta papīra fabrikai (celulozes sausums 90 %, t. i., gaissausa celuloze); neto papīra produkcija – skatīt 1) punktu
17.	Speciālo papīru fabrika	Fabrika, kurā īpašām vajadzībām (rūpnieciskām un/vai nerūpnieciskām) ražo dažādu šķirņu papīru un kartonu, kam ir specifiskas īpašības, salīdzinoši neliels galapatēriņa tirgus vai specifiski lietojumi un ko bieži vien īpaši rada pēc konkrēta patērētāja vai galapatērētāju grupas pasūtījuma. Speciālie papīri ir, piemēram, cigarešu papīrs, filtrpapīrs, metalizēts papīrs, termopapīrs, paškopējošais papīrs, pašlimējošās etiķetes, ar liešanu krītots papīrs, kā arī ģipškartona pārklājums un speciālie papīri, kas paredzēti vaskošanai, izolēšanai, jumšanai, asfalta klāšanai un citiem specifiskiem mērķiem vai lietojumiem. Neviena no šīm šķirnēm neietilpst papīra standarta kategorijās
18.	Lapu koku koksne	Vairāku koku sugu (piemēram, apses, dižskābarža, bērza un eikalipta) koksne. Terminu "lapu koku koksne" lieto pretstatā terminam "skujkoku koksne"
19.	Skujkoku koksne	Skujkoku (piemēram, priedes un egles) koksne. Terminu "skujkoku koksne" lieto pretstatā terminam "lapu koku koksne"
20.	Kaustizācija	Process kaļķu ciklā, kad hidroksīdu (balto atsārmu) reģenerē reakcijā $\text{Ca(OH)}_2 + \text{CO}_3^{2-} \rightarrow \text{CaCO}_3 (\text{s}) + 2 \text{OH}^-$

7. SAĪSINĀJUMI

3. tabula

Saīsinājumi

Nr. p. k.	Saīsinājums	Definīcija
1.	GSt	Gaissausas tonnas (celulozes), ko izsaka kā celulozi, kuras sausums ir 90 %
2.	AOH	Adsorbējamie organiskie halogēnsavienojumi
3.	BSP	Bioķīmiskais skābekļa patēriņš. Izšķīdušā skābekļa daudzums, kas mikroorganismiem nepieciešams organisko vielu noārdīšanai notekūdeņos
4.	ĶMC	Ar ķīmiski mehānisko paņēmieni iegūta celuloze
5.	ĶTMC	Ar ķīmiski termomehānisko paņēmieni iegūta celuloze
6.	ĶSP	Ķīmiskais skābekļa patēriņš. Ķīmiski oksidējamu organisko vielu saturs notekūdeņos (parasti attiecas uz analīzi, kur izmanto oksidēšanu ar dihromātiem)
7.	SC	Sausas cietvielas, izsaka masas %
8.	DTPA	Dietilēntriamīnpentaetiķskābe (kompleksveidošanas/helātveidošanas aģents, ko izmanto balināšanā ar peroksīdu)
9.	BEH	Balināšana bez elementārā hlora
10.	EDTA	Etilēndiamīntetraetiķskābe (kompleksveidošanas/helātveidošanas aģents)
11.	H ₂ S	Sērūdeņradis
12.	PKP	Porains krītpapīrs
13.	NO _x	Slāpekļa oksīda (NO) un slāpekļa dioksīda (NO ₂) summa, izteikta kā NO ₂
14.	ĶMNS	Ķīmiski mehāniskais celulozes iegūšanas paņemiens ar neitrālu sulfītu
15.	PŠ	Pārstrādātas šķiedras
16.	SO ₂	Sēra dioksīds
17.	BHB	Bezhlora balināšana
18.	Kopējais slāpeklis (N _{kop})	Kopējais slāpeklis (N _{kop}), ko norāda kā N, ietver organisko slāpekli, brīvo amonjaku un amoniju (NH ₄ ⁺ -N), nitrītus (NO ₂ ⁻ -N) un nitrātus (NO ₃ ⁻ -N)
19.	Kopējais fosfors (P _{kop})	Kopējais fosfors (P _{kop}), ko norāda kā P, ietver izšķīdušu fosforu un jebkādu nešķīstošu fosforu, kas notekūdeņos nonācis nokrišņu veidā vai ko satur mikrobi
20.	TMP	Termomehāniskā kokmasa